

לקט ידיעות – ספטמבר 2021

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית ועורך הלקט: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: יהל גרליץ ויעל יוסילביץ'

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

ב-5 בספטמבר התקבל חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (תיקון מס' 9), התשפ"א-2021.

פסיקה

בג"ץ 2189/20 ראבעה עבד אלעזיז עבדאללה חאמד נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ב-1 בספטמבר דחה בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטינים במסגרתה נטען כי ההוראה הקבועה בצו בדבר הוראות ביטחון המאפשרת לכוחות הצבא להיכנס לבתים פרטיים של פלסטינים בגדה המערבית ולבצע בהם חיפוש ללא צו שיפוטי, מפרה את המשפט הבינלאומי ואינה מידתית. בית המשפט קבע כי העתירה לא הצביעה על מקור כלשהו בדין החל באזור שקובע כי כניסת כוחות הביטחון לצורך חיפוש בבתים של תושבי האזור צריכה להיעשות אך ורק בהתאם לצו שיפוטי, וכי בהתאם להודעת המדינה, דרישה כזאת תוביל להשלכות ביטחוניות חמורות ולפגיעה ממשית

ביכולת להתמודד עם איומי הטרור. בנוסף, אין מדובר באפליה ביחס לסמכויות החיפוש בתוך מדינת ישראל, שכן קיים שוני רלוונטי - הסמכות לערוך חיפוש בחצרים באזור נועדה למנוע מעשי טרור טרם התממשותם, וזאת בשונה מהחיפושים המתבצעים בישראל, שתכליתם היא בדרך כלל לאסוף ראיות לצורך הליכים פליליים.

בג"ץ 3412/21 **עבד אללה ד'מיין פאיז ח'ליל נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש**
ב-5 בספטמבר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטינים במסגרתה התבקש להורות על ביטול צו לתפיסת מקרקעין שהוצא לצורך הקמת גדר ביטחון סמוך לכפר חיזמא, אשר נטען כי לעותרים זכויות בעלות וחזקה בהם. בית המשפט קבע כי צו התפיסה הוצא בסמכות ומטעמים ביטחוניים מובהקים, וכי אין עילה להתערב בשיקול הדעת של המפקד הצבאי.

בג"ץ 5069/16 **חוסין אחמד עלי חמאמדה נ' ועדת העררים הצבאית**
ב-12 בספטמבר **קיבל** בג"ץ עתירה שהוגשה על ידי פלסטיני במסגרתה התבקש להורות על ביטול החלטת ועדת העררים הצבאית, שהורתה על פינוי חלק משטח באזור דרום הר חברון שהעותר מעבד וטוען לזכויות בו. בית המשפט קבע כי בהחלטת הוועדה נעדרה קביעה ברורה לגבי שיעור העיבוד של החלקה בכללותה, ובהתאם לחוק הקרקעות העות'מני, יש לבחון תחילה אם בכלל השטח קיים עיבוד בשיעור של 50% או יותר, ורק אם לא ניתן להצביע על כך יש לבחון אם ניתן לאתר שטח נפרד בתוך החלקה שבו שיעור העיבוד עלה כדי 50% או יותר. לפיכך, בית המשפט הורה על השבת הדיון לוועדה על מנת שתדון ותכריע בשאלת עיבוד החלקה בהתאם לבחינה הדו-שלבית.

בג"ץ 3345/19 **ד"ר נדב קפלן נ' ארכיון המדינה**
ב-13 בספטמבר **מחק** בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות לשירות הביטחון הכללי וארכיון המדינה לחשוף חומר ארכיוני של השב"כ הנוגע לפרשת רצח ד"ר ישראל קסטנר בשנת 1957. בית המשפט קבע כי המקרה לא מצדיק הימנעות מפרסום כלל החומרים שהוצגו לפניו, וציין כי בעקבות הוראה שנתן, נערכה בדיקה שאפשרה פרסום של מספר חומרים.

בג"ץ 5322/21 **מתי כספי נ' ממשלת ישראל**
ב-14 בספטמבר **דחה** בג"ץ עתירות במסגרתן התבקש להורות על ביטול ההבחנה שנקבעה במתווה "התנו הירוק" בין מחוסנים ומחלימים לבין מי שאינם כאלה, כחלק מהמאמצים למיגור הגל הרביעי של נגיף הקורונה, שכן, נטען כי ההבחנה איננה מבוססת על טעמים רפואיים ומקצועיים, אלא מדובר בניסיון לכפות חיסונים על מי שאינו מעוניין בכך. בית המשפט קבע כי לא נפל פגם בהליך התקנת התקנות ואין עילה להתערב במתווה שנקבע, וכי הזירה המתאימה להעלאת טענות מעין אלה היא ועדת החוקה של הכנסת המאשרת את התקנות.

בר"ם 1126/18 לול זרגוזי נ' רשות האוכלוסין וההגירה – משרד הפנים

ב-30 בספטמבר **דחה** בית המשפט העליון ערעור שהוגש על החלטת בית המשפט המחוזי, שאישר הטלת מגבלות גיאוגרפיות במתכונת האוסרת להתגורר ולעבוד בערים מסוימות בישראל על מבקשי מקלט ושוהים שלא כדין שמוצאם בסודן ואריתריאה אשר שוחררו ממתקן המעצר "חולות" וניתן להם רישיון ישיבה זמני. בית המשפט קבע כי הטלת מגבלה הנוגעת לערים בודדות, גם אם מרכזיות, היא מידתית. אולם, נוכח העובדה שהמדיניות מופעלת כבר מספר שנים מבלי שגובשו אמות מידה ברורות להחלטה, על המדינה לפרסם בתוך תשעה חודשים נוהל מסודר בכל הנוגע לאופן הטלת מגבלות גיאוגרפיות, הכולל אמות מידה ברורות המעגנות גם את האפשרות להגיש בקשה להסרת המגבלה.

ת"א 59361-08-20 פלוני נ' ארגון חמאס

ב-24 באוגוסט **קיבל** בית המשפט המחוזי תביעה נזיקית שהגישו בני משפחותיהם של שלושת הנערים שנחטפו ונרצחו על ידי מפגעים מארגון החמאס בחודש יוני 2014 כנגד ארגון החמאס. בית המשפט קבע כי ניתן להכיר בתובעים כניזוקים משניים גם ללא חוות דעת אודות נכות נפשית שנגרמה להם, וכי מדובר בחריג שנובע מכך שהם חיו במשך 18 ימים כשהם יודעים שילדיהם נחטפו, ומבלי שהם שמעו מהם דבר, חדשות או אות חיים, ופסק למשפחות פיצויים עונשיים בסך 38 מיליון ש"ח. פסק הדין ניתן בהיעדר הגנה. משפחות הנערים **הודיעו** כי יערערו על סכום הפיצויים שנפסק.

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ב-30 בספטמבר **קבע** בית המשפט החוקתי בבליגיה כי חוק משנת 2017 שהתקבל במחוזות וולניה ופלנדריה האוסר שחיטה שלא בדרך של הימום הפיך הוא מידתי. חוק זה למעשה אוסר על שחיטה יהודית או מוסלמית, שכן לפי חוקי הדת ביהדות ובאיסלאם אסור להמם הימום הפיך, שאינו מסתיים במוות של בעל החיים, לפני השחיטה.

ב-22 בספטמבר **אימצו** הפרלמנט באוקראינה הצעת חוק המגדירה את המושג אנטישמיות כשנאת יהודים, וקובעת כי מדובר בעבירה פלילית אשר ניתן לתבוע בגינה פיצויים. הצעת החוק קובעת כי ביטויי אנטישמיות יכולים להיות מופנים גם כלפי רכוש, מבנים דתיים וקהילות של יהודים. הצעת החוק הועברה לנשיא ולודימיר זלנסקי, ותיכנס לתוקף לאחר חתימתו. **Reuters**, 22 בספטמבר.

ב-28 בספטמבר **הגיש** מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון דוח עיתי המסכם את פעולותיו של כוח האו"ם לפיקוח על ההפרדה בין ישראל וסוריה (UNDOF).

מאבק בטרור

ב-3 בספטמבר [הוציא](#) הנשיא ביידן צו מינהלי שמורה למשרד המשפטים וסוכנויות פדרליות נוספות לקיים בחינה בנוגע להסרת הסיווג ממסמכים הקשורים לחקירת ה-FBI לאחר פיגועי ה-11 בספטמבר 2001. בהמשך לכך, ב-12 בספטמבר [פורסמו](#) מספר מסמכים הקשורים לחקירת ה-FBI בנוגע לחשדות לקשר בין חוטפי המטוסים לממשלת סעודיה. 3 בספטמבר, [הודעת הנשיא ביידן](#); 3 בספטמבר, [Reuters](#); 3 בספטמבר, [Guardian](#); 12 בספטמבר, [Reuters](#).

ב-30 בספטמבר [פרסם](#) המפקח הכללי של משרד המשפטים האמריקאי דוח ביקורת הבוחן את אופן הטיפול של ה-FBI בבקשות לקיום מעקב בהתאם לחוק איסוף מודיעין זר (FISA), במסגרתו נמצא כי יש תופעה נרחבת של אי עמידה בנהלים. הדוח כולל המלצות ל-FBI ולאגף לביטחון לאומי במשרד המשפטים. 30 בספטמבר, [הודעת משרד המשפטים](#); 30 בספטמבר, [Reuters](#). לניתוח הדוח ראו: [נטלי אורפט ובנג'מין וויטס](#), 5 באוקטובר, [Lawfare](#).

משפט בינלאומי פלילי וחקירות על פשעי מלחמה

ב-15 בספטמבר [אישרה](#) ערכאת קדם המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי לפתוח בחקירה בנוגע לחשדות לביצוע פשעים כנגד האנושות על ידי השלטונות בפיליפינים בהקשר של הקמפיין למלחמה בסמים, הכוללים, בין היתר, רצח של אלפי אזרחים. החקירה מתייחסת לתקופה שבין חודש נובמבר 2011 עד מרץ 2019. 15 בספטמבר, [הודעת בית הדין](#); 7 באוקטובר, [הודעת תובע בית הדין](#); 15 בספטמבר, [Reuters](#); 15 בספטמבר, [Guardian](#); 16 בספטמבר, [ASIL](#). לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: [אריה נייר](#), 24 בספטמבר, [Just Security](#).

ב-27 בספטמבר [הודיע](#) תובע בית הדין הפלילי הבינלאומי, קארים חאן, כי [ביקש](#) אישור מערכאת קדם המשפט לחדש את החקירה שנפתחה בבית הדין ב-5 במרץ 2020, בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות שבוצעו באפגניסטן החל מה-1 במאי 2003, וכי החקירה תתמקד בפשעים לכאורה שביצע הטאליבן ודאעש-חוראסאן (IS-K). 27 בספטמבר, [ASIL](#); 27 בספטמבר, [Reuters](#). לניתוח ההחלטה ודיון במשמעויות שלה גם על החקירה שנפתחה בבית הדין בעניינה של ישראל ראו: [פנינה שרביט ברוך ואורי בארי](#), 12 באוקטובר, [INSS](#).

ב-24 באוגוסט [הגיש](#) בית הדין הפלילי הבינלאומי לעצרת הכללית של האו"ם את הדוח השנתי בדבר פעילות בית הדין לתקופה שבין חודש אוגוסט 2020 לחודש יולי 2021. הדוח מפרט, בין היתר, את ההליכים התלויים ועומדים בבית הדין והכרעות שיפוטיות שניתנו. ביחס לחקירה בעניינה של ישראל, הדוח מציין כי משרד התובע בוחן כיצד להתמודד בצורה המיטבית עם האתגרים הייחודיים שעולים מהסיטואציה, תוך כדי התחשבות בסביבת הפעולה והמשאבים המוגבלים של משרדו, ובוחן דרכים להבטחת שיתוף הפעולה.

זכויות אדם

ב-6 בספטמבר [הרשיע](#) בית משפט בבלארוס את מריה קולסניקובה ומקסים זנק, ממנהיגי המחאה כנגד נשיא בלארוס אלכסנדר לוקאשנקו שפרצה לאחר זיוף הבחירות לנשיאות בחודש אוגוסט 2020, בקיצוניות וניסיון הפיכה, וגזר עליהם 11 ו-10 שנות מאסר בהתאמה. [Reuters](#), 6 בספטמבר.

ב-21 בספטמבר [קבע](#) בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי רוסיה אחראית להתנקשות בסוכן הקג"ב לשעבר ומבקר המשטר, אלכסנדר ליטווינקו, בשנת 2006 בלונדון. ליטווינקו הורעל באמצעות החדרת חומר רדיואקטיבי לתה ששתה ונפטר לאחר כשלושה שבועות. בית הדין קבע כי ההתנקשות בוצעה על ידי שני סוכנים רוסיים בהוראת הקרמלין, והורה לרוסיה לשלם לאלמנתו של ליטווינקו פיצויים בסך 122,500 אירו. [Reuters](#); 21 בספטמבר, [Guardian](#); 28 בספטמבר, [ASIL](#). לניתוח ההחלטה ראו: [מרקו מילנוביץ'](#), 23 בספטמבר, [EJIL:Talk!](#).

ב-30 באוגוסט [פרסם](#) ה-FBI דוח סטטיסטי בנוגע לפשעי שנאה שהתרחשו בארצות הברית בשנת 2020. [הודעת ה-FBI](#), 30 באוגוסט.

מדיניות ביטחונית וצעדים ביטחוניים

ב-15 בספטמבר [הודיעו](#) ארצות הברית, בריטניה ואוסטרליה על הקמת ברית הגנה חדשה (AUKUS) באזור ההינדו-פסיפי במטרה להבטיח את השלום והיציבות באזור לטווח הארוך. הברית כוללת, בין היתר, שיתוף מידע וטכנולוגיה בין המדינות ואספקת צי צוללות בעלות הנעה גרעינית לאוסטרליה.

15 בספטמבר, [Guardian](#). לניתוח הברית בהקשר של המאבק בין המעצמות לסין ראו: [סם כהן](#) ואלכס ויבונה, 5 באוקטובר, [Lawfare](#); לניתוח ההיבטים המשפטיים של הברית ראו: [שיאן קרבסי](#), 24 בספטמבר, [Lawfare](#).

ב-17 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את [החלטה 2597 \(2021\)](#) במסגרתה האריכה בשנה את המנדט של צוות החקירה לקידום האחריות לפשעים שבוצעו על ידי דאעש בעיראק (UNITAD).

17 בספטמבר, [הודעת מועצת הביטחון](#).

ב-17 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את [החלטה 2596 \(2021\)](#) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של משלחת הסיוע של האו"ם לאפגניסטן (UNAMA).

17 בספטמבר, [הודעת מועצת הביטחון](#).

ב-29 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את [החלטה 2598 \(2021\)](#) במסגרתה האריכה בשנה את האישור שניתן למדינות לערוך בדיקה לכלי שיט מול חופי לוב שיש בסיס סביר להניח כי משמשים להברחת מהגרים או סחר בבני אדם.

29 בספטמבר, [הודעת מועצת הביטחון](#); 1 באוקטובר, [ASIL](#).

ב-30 בספטמבר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את [החלטה 2599 \(2021\)](#) במסגרתה האריכה עד חודש ינואר 2022 את המנדט של כוח התמיכה של האו"ם בלוב (UNSMIL).

30 בספטמבר, [הודעת מועצת הביטחון](#).

התפתחויות מדיניות

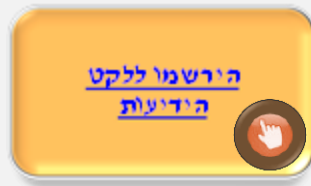
ב-16 בספטמבר [הגיש](#) ארמניה הגישה תלונה כנגד אזרבייג'ן לבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ), במסגרתה נטען כי אזרבייג'ן מפרה את האמנה בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית (CERD), וכי ארמנים נתונים במשך עשרות שנים לאפליה שיטתית, רצח, עינויים והתעללויות נוספות. בתלונה נטען כי האפליה ממשיכה להתקיים גם לאחר [שנחתם](#) בין המדינות הסכם הפסקת הלחימה באזור נגורנו-קרבאך, בחודש נובמבר 2020. בתגובה לכך, ב-23 בספטמבר [הגיש](#) אזרבייג'ן תלונה נגדית כנגד ארמניה לבית הדין, במסגרתה נטען כי ארמניה מפרה את האמנה ומפלה אזרבייג'נים על בסיס מוצאם הלאומי או האתני.

16 בספטמבר, [Reuters](#); 30 בספטמבר, [ASIL](#).

ב-29 בספטמבר [קבע](#) בית הדין הכללי של האיחוד האירופי (EGC) כי שתי החלטות של האיחוד בעניין החלת הסכמים עם מרוקו, בנוגע להרחבת הסכם יבוא מוצרים כך שיכלול גם מוצרים שמיוצרים בסהרה המערבית, והרחבת הסכם דייג גם למים הסמוכים לסהרה המערבית, בטלות. בית הדין קבע כי האיחוד הפר את חובתו לקבל את הסכמתם של תושבי סהרה המערבית להסכמים, והשהה את בטלותם לתקופה של חודשיים על מנת לתת זמן לערער על ההחלטה.

29 בספטמבר, [הודעה משותפת של האיחוד האירופי ומרוקו](#); 29 בספטמבר, [Reuters](#); 29 בספטמבר, [Guardian](#).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות